Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: aanpak en verdeling van de personeels- en budgettaire besparing 2020-2024 in Vlaamse overheid

In uitvoering van het regeerakkoord 2020-2024 worden in deze nota de contouren vastgelegd op welke manier de personeels- en budgettaire besparing in deze regeerperiode zullen worden ingevoerd en nadien gemonitord.

1. SITUERING

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 bevat een nieuwe personeels- en budgettaire besparing voor de Vlaamse overheid:

"De Vlaamse Overheid moet een slanke en tegelijk performante, burgergerichte en toegankelijke overheid zijn. De integratie van de personeelsleden in de Vlaamse Overheid als gevolg van de zesde staatshervorming en van de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provinciebesturen, alsook de vergrijzingsevolutie van het ambtenarenkorps, bieden mogelijkheden om de efficiëntie verder te verhogen."

De onderhandelaars stelden tijdens de regeringsonderhandelingen een tabel op waarin per entiteit een besparingsdoelstelling wordt vastgelegd. Als bijlage 1 is een samenvattend overzicht opgenomen. Uit deze tabel blijkt dat de administratie in totaal 1.440 personeelsleden en 75 miljoen euro aan loonkrediet moet besparen in de periode 2020-2024.

Conform het sectoraal akkoord 2010-2012[1] zal deze besparingsdoelstelling worden gerealiseerd zonder naakte ontslagen.

Voorliggende nota licht de aanpak toe hoe deze besparingsronde wordt ingevoerd en nadien gemonitord.

[1]Cfr. p. 5 Sectoraal Akkoord 2010-2012. Te raadplegen via: https://overheid.vlaanderen.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/documenten/personeel/regelgeving/vakbondsstatuut/sectorale_akkoorden/SA_2010_2012.pdf

2. INHOUD

A. SCOPE

Dit gedeelte licht toe op welke entiteiten en personeelsleden de besparingsdoelstelling van toepassing is.

Afbakening entiteiten

In de besparingsronde 2020-2024 zijn alle entiteiten betrokken die ressorteren onder het Vlaams personeelsstatuut (toepassingsgebied 'diensten van de Vlaamse overheid'). Voor OPZ Geel en OPZC Rekem werd één gezamenlijke besparingsdoelstelling vastgelegd, vermits OPZ Geel en OPZC Rekem tot één publieke zelfstandige actor verzelfstandigd zullen worden (cfr. regeerakkoord 2019-2024; p. 103).

Afbakening personeel

Als een personeelslid tewerkgesteld is bij een entiteit die onder het toepassingsgebied van deze besparingen valt, ressorteert deze in principe onder de besparingsmaatregel. Uit de tabel met de besparingsdoelstelling blijkt wel dat volgende personeelsgroepen de facto buiten scope geplaatst werden:

- topsporters bij Sport Vlaanderen;
- personeel van het Agentschap Plantentuin Meise dat tewerkgesteld wordt met eigen middelen
- buitenlandpersoneel van Belgisch en lokaal recht bij de entiteiten van het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen[2];

Wie als personeelslid wordt beschouwd bij deze entiteiten van de besparingsdoelgroep, wordt bepaald op basis van de rapporteringsdefinitie personeelsaantal[3] die reeds sinds 2010 in voege is.

Deze besparingsronde sluit 'gedetacheerde personeelsleden' bijkomend uit van de besparingsdoelgroep. 'Gedetacheerde personeelsleden' omvat de personeelsleden die gebruik maken van volgende types van voltijds verlof[4]:

---

[2] Onder 'Buitenlandpersoneel van Belgisch en lokaal recht bij de entiteiten van het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen' wordt begrepen:

(1) Elk personeelslid dat dit in het buitenland (lees, niet België) op statutaire of contractuele basis tewerkgesteld is voor het Departement Buitenlandse Zaken, het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen of Toerisme Vlaanderen. Hieronder vallen onder meer, en dus in geen geval uitsluitend, de volgende personeelsleden:
   - (a) De Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering, de adjunct Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering, de Vlaamse Economische vertegenwoordigers en de Technologieattachés;
   - (b) Andere dan sub (a) vermelde personeelsleden van het beleidsdomein internationaal Vlaanderen wiens standplaats zich in het buitenland bevindt;
   - (c) De contractuele personeelsleden die conform artikel VII, 1 §4 VPS in dienst zijn genomen ter ondersteuning van de personeelsleden sub (a) en (b)

(2) Bijkomend worden ook als buitenlandspersoneel beschouwd de personeelsleden die tewerk gesteld zijn bij de Algemene Afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU (momenteel te Etterbeek).

[3] https://overheid.vlaanderen.be/bedrijfsinformatie-vlaamse-overheid/rapporteringsdefinities/definities-personeelseffectieven#aantal

[4] Verlofstelstels zijn afgeleid op het Vlaams Personeelsstatuut (VPS) – zie https://overheid.vlaanderen.be/vps . De afbakening is gebaseerd op een informatiefiche voor het Voorzitterscollege van 2 mei 2019.

- verlof om een ambt uit te oefenen bij een kabinet;
- verlof voor het uitoefenen van een ambt bij een erkende politieke groep;
- verlof voor opdracht bij externe werkgever waarvan de Vlaamse overheid het algemeen belang erkent;
- ambtshalve verlof om bij de EU of andere internationale instellingen te werken of om een internationale opdracht in het raam van ontwikkelingssamenwerking, wetenschappelijk onderzoek of humanitaire hulp uit te oefenen;
- verlof om voor de Koning, Koningin, Prins of Prinses te werken.

Alle personeelsleden die gebruik maken van andere dan hierboven vermelde verlofregelingen om al dan niet tijdelijk tewerkgesteld te worden bij een andere werkgever (binnen of buiten diensten Vlaamse overheid; incl. terbeschikkingstellingen), worden m.a.w. *niet uitgesloten* van de berekening van het personeelsaantal en blijven dus meegeteld als personeelslid in het kader van de opvolging van de besparingen.

B. VERDELING VAN DE TE BESPAREN PERSONEELSLEDEN

Rekenwijze

Op basis van een inschatting van de uitstroom per entiteit ingevolge pensionering, is per entiteit bepaald hoeveel personeelsleden een entiteit moet besparen. Hierbij werd ook rekening gehouden met:

- het percentage managementondersteunende functies;
- het al of niet vrijgesteld zijn in de vorige regeerperiode van de koppenbesparing;
- extra personeel n.a.v. de 6de staatshervorming.

Vervolgens werd voor een aantal entiteiten met een ouder personeelsbestand deze verdeling bijgesteld.
Ten slotte zijn een aantal gerichte correcties doorgevoerd voor de regioverpleegkundigen bij Kind & Gezin (cfr. Opgroeien Regie), de opvoeders bij Jongerenwelzijn (cfr. Opgroeien), de loodsen bij DAB Loodswezen en het personeel in justitiehuizen bij Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.[5]

Het resultaat is een overzicht van het aantal te besparen personeelsleden per entiteit per kalenderjaar[6] (cfr. tabel als bijlage 1). Deze startverdeling wordt niet meer gewijzigd.
Hieruit blijkt ook dat er voor enkele entiteiten geen besparingsdoelstelling werd vastgelegd. Zij zijn dus de facto vrijgesteld. Het gaat om volgende entiteiten:

- Audit Vlaanderen;
- Administratief personeel bij Onderwijsinspectie;
- MINA-raad en SARO (cfr. samen Omgevingsraad in de toekomst).

Parallel hieraan werden ook de bedragen voor de budgettaire besparing bepaald. Dit betreft het aantal te besparen personeelsleden vermenigvuldigd met een gemiddelde loonkost van € 52.000. Hierdoor kon per entiteit per kalenderjaar vastgelegd worden hoeveel loonkrediet elke entiteit dient te besparen.

[5] Verdere toelichting over de rekenwijze heb ik in de commissievergadering van 22 oktober 2019 gegeven. Zie https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1334962/verslag/1337231 .

[6] De monitoring van de personeelsbesparing zal echter gebeuren ten opzichte van de einddoelstelling, en niet ten opzichte van de jaarlijkse doelstellingen zoals die in de tabel met de besparingsdoelstelling opgenomen werden (cfr. 4.2 Werkwijze).

Aansluiting bij de vorige besparingsronde

De vorige besparingsronde is op 31 december 2019 beëindigd, zoals door de vorige Vlaamse Regering vastgelegd in 2014. Ik verwijs naar mijn mededeling met de eindafrekening van de vorige besparingsronde. Hierin is berekend hoeveel elke entiteit te veel of te weinig personeelsleden heeft bespaard ten opzichte van het vooropgesteld te behalen aantal.

Om de administratie verder te stimuleren in het behalen van efficiëntiewinsten, wordt niet het reëel gehaalde personeelsaantal op 31/12/2019 als vertrekpunt gesteld maar wel de besparingsdoelstelling uit de vorige besparingsronde. Eventuele overschotten of tekorten uit de vorige besparingsronde (2014-2019) worden dus volledig meegenomen naar de huidige besparingsronde (2020-2024).
Bij een eventueel tekort uit de vorige begrotingsronde dient er dus in deze besparingsronde een bijkomende besparingsinspanning geleverd te worden om in lijn te zijn met de vooropgestelde besparingsdoelstelling.

Het meegenomen tekort/overschot telt niet mee voor de budgettaire besparingsdoelstelling.

Met betrekking tot de entiteiten die in het geheel waren uitgesloten van de voorgaande besparingen en nu wel in scope komen, wordt het vertrekpunt gebaseerd op een formele besparingsdoelstelling in 2019, gevalideerd door de Raad van Bestuur en/of door de functioneel bevoegd minister. Bij afwezigheid van dergelijk gevalideerde besparingsdoelstelling, wordt het personeelsaantal op 31 december 2019 gekozen als vertrekpunt voor de opvolging van de besparingsronde 2020-2024. Voor de VDAB wordt het personeelsaantal op 30 juni 2019 gekozen als startpunt.

C. MONITORING

Aanpak

De aanpak van de monitoring in de vorige besparingsronde wordt zoveel mogelijk voortgezet in de besparingsronde 2020-2024. Deze monitoring wordt opnieuw gecoördineerd door het Agentschap Overheidspersoneel.

Net zoals in de vorige besparingsronde zal het vooropgesteld budgettaire pad uitgevoerd worden op de jaarlijkse tijdstippen zoals reeds vastgelegd. De realisatie van de personeelsbesparing daarentegen zal gemonitord worden ten opzichte van de einddoelstelling en dus niet aan de hand van jaarlijkse doelstellingen. Hierdoor kunnen de entiteiten de personeelsbesparing volgens de eigen demografische realiteit uitvoeren.

De besparingsronde is op 1 januari 2020 gestart en op 31 december 2024. De budgettaire besparing is gestart met de begrotingsopmaak 2020 en eindigt met de (eerste) begrotingsaanpassing van 2024.

In de vorige regeerperiode had de Vlaamse Regering beslist om de nieuwe instroom van personen met een arbeidshandicap of chronische ziekte vanaf 17 maart 2017 uit te sluiten van de verdere opvolging van de personeelsbesparing, indien zij waren aangeworven in een voorbehouden betrekking. Zo werd voorkomen dat de besparingsoperatie te sterk ten nadele van deze kwetsbare groep zou gerealiseerd worden.
Deze beslissing van de Vlaamse Regering wordt bij de nieuwe besparingsronde verder uitgevoerd en wordt uitgebreid naar een uitsluiting van alle instroom van personen met een arbeidshandicap of chronische ziekte bij de entiteiten van de besparingsdoelgroep.

Het behalen van de besparingsdoelstellingen is de expliciete verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaren van de betrokken entiteiten. Het behalen van deze doelstelling kadert tevens binnen het principe van de responsabilisering van de leidend ambtenaren, zoals opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

Wel zal ik, zoals in de vorige besparingsronde, halfjaarlijks een stand van zaken aan de Vlaamse Regering meedelen. In deze mededeling zal ik de stand van zaken van de entiteiten terugkoppelen, met respectievelijk 31 december en 30 juni als refertedatum en gegroepeerd per functioneel bevoegde minister (in plaats van per beleidsdomein). De verdeling van de entiteiten over de ministers wordt daarbij gebaseerd op het bevoegdheidsbesluit[7] (VR 2019 0210 DOC.1092/2) en welke minister hoofdverantwoordelijke is bij de evaluatie van de topambtenaar bij de desbetreffende entiteit.

Organisatiewijzigingen en personeelsverschuivingen

Zoals in de vorige regeerperiode zijn er ook in deze regeerperiode niet alleen verschillende fusies van entiteiten en beleidsdomeinen aangekondigd maar ook opdelingen van entiteiten wiens activiteiten worden verdeeld over andere entiteiten. Telkens zal de verdeling van de personeels- en budgettaire besparing moeten worden aangepast aan deze wijzigende organisatiestructuur om de entiteiten de besparing te kunnen laten uitvoeren conform de vastgelegde verdeling.

In de vorige besparingsronde was hiervoor een set van rekenregels ontwikkeld die door de Vlaamse Regering op 17 juli 2015 was goedgekeurd. De toepassing van deze rekenregels zal in deze regeerperiode worden verdergezet (incl. de regeling m.b.t. externe projectfinanciering).

Dat geldt ook voor de voorafgaande, aan te leveren bewijsstukken/documentatie. De rekenregels worden wel geactualiseerd om ze toepasbaar te maken in het opzet van de nieuwe besparingsronde.

Gezien de stand van zaken gegroepeerd per minister aan de Vlaamse Regering zal medegedeeld worden (en niet meer per beleidsdomein; zie hoger), wordt wel aan deze rekenregels toegevoegd dat compensaties tussen entiteiten enkel kunnen doorgevoerd worden mits voorafgaand akkoord van de bevoegde minister(s).
Aangezien de verdeling van de besparing over de entiteiten politiek is vastgelegd, is het van belang dat de Vlaamse regering bij elke personeelsoverdracht tussen entiteiten binnen de besparingsdoelgroep schriftelijke afspraken maakt over de impact hiervan op de verdeling van het aantal te besparen personeelsleden en/of van het te besparen bedrag op het personeelsbudget.

In de vorige besparingsronde werden bij elke monitoring alle intern dubbel getelde personeelsleden binnen de besparingsdoelgroep eruit gefilterd. Deze regeling wordt verdergezet. Het Agentschap Overheidspersoneel zal wel nagaan in hoeverre dit operationeel anders kan georganiseerd worden gezien het beperkte aantal entiteiten die nog niet in Vlimpers is opgenomen (m.n. OPZ Geel, OPZC Rekem, VMSW).

Voor de opvolging van de vorige besparingsronde had het Voorzitterscollege ook een technische werkgroep opgericht met vertegenwoordiging uit de verschillende beleidsdomeinen. Zij volgt op operationeel niveau de monitoring op. Voor de nieuwe besparingsronde zal deze technische werkgroep haar werkzaamheden verderzetten.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. Er is namelijk per entiteit vastgelegd met welk bedrag de loonkredieten ('ESR 11') bij elk budgettair jaar tijdens deze regeerperiode (2020-2024) recurrent zullen verminderd worden.
In bijlage 1 wordt een overzicht van de totale te besparen bedragen per entiteit weergegeven.

[7] https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1032376&datum=&geannoteerd=false&print=false

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 11 februari 2020.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 12 februari 2020.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is impact op het personeelsbestand van de Vlaamse overheid. De opgelegde personeelsbesparing zal namelijk tegen eind 2024 gepaard gaan met een daling van het personeelsaantal met 1.440 personeelsleden.
In bijlage 1 wordt een overzicht van het totaal te besparen personeelsaantal tegen eind 2024 per entiteit gegeven.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen rechtstreekse impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan de aanpak en de verdeling van de personeels- en budgettaire besparing 2020-2024 in de Vlaamse overheid.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.
Bart SOMERS